# Raadsvoorstel

| | |
|---|---|
| **Onderwerp** | GEWIJZIGD Raadsvoorstel Actieagenda Financiële Bestaanszekerheid 2026-2029 |
| **Zaakid** | 2025-125208 |
| **Auteur** | Lisa Rook<br>+793469261<br>l.rook@zoetermeer.nl |
| **Gemeentesecretaris** | Meijer, A.S. |
| **Afdelingshoofd** | Schellart, M. |
| **Portefeuillehouder** | Wethouder Velzen |
| **Medeverantwoordelijke(n)** | Wethouder Frinking |

| | |
|---|---|
| **Uiterste behandeldatum (+ reden)** | De raadsvergadering van 26 januari |
| **Programma(s)** | Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie |
| **Eerdere besluitvorming** | • Raadsvoorstel Kadernota Meedoen met meerwaarde 2020-2024<br>• Motie 2412-09 Waardekaart Sociaal Domein Zoetermeer<br>• Motie 2412-10 Blijvende aandacht voor bejegening<br>• Motie 2506-52A Vertrouwen boven Wantrouwen<br>• Raadsvoorstel Uitkomsten Onderzoek Besteedbaar Inkomen<br>• Raadsvoorstel Procesvoorstel Participatie Actieagenda Financiële Bestaanszekerheid |
| **Samenvatting** | In december 2024 heeft de gemeenteraad de uitkomsten van het onderzoek naar besteedbaar inkomen vastgesteld. Naar aanleiding daarvan heeft de raad het college opdracht gegeven om te komen met een Actieagenda Financiële Bestaanszekerheid, met daarin aandacht voor drie onderwerpen: bereik, bejegening en preventie. Aanvullend hierop besloot de raad in juli 2025 om inwoners actief te betrekken via een participatietraject. Het resultaat hiervan is de Actieagenda Financiële Bestaanszekerheid 2026–2029 (hierna: Actieagenda), die wij u nu aanbieden.<br><br>De Actieagenda geeft een beeld van wat we al doen binnen onze huidige dienstverlening, wat we sinds januari 2025 hebben ingezet en van nieuwe acties waarmee we de financiële bestaanszekerheid en de kwaliteit van onze dienstverlening naar onze inwoners versterken. De drie onderwerpen zijn uitgewerkt in programmalijnen. De ervaringen, verhalen en behoeften van inwoners zijn daarbij het vertrekpunt van de Actieagenda.<br><br>De huidige kadernota Meedoen met meerwaarde is medio 2020 vastgesteld voor een periode van vier jaar en zou daarom moeten worden herzien. Een groot deel van de kaders sluit gedeeltelijk aan bij de huidige praktijk. Het college stelt daarom voor de huidige kadernota voor een periode van twee jaar voort te zetten. De tussenliggende periode biedt ruimte om inzichten uit de uitvoering, |

| | |
|---|---|
| | praktijk en monitoring van de Actieagenda te verzamelen, die de raad later kan gebruiken om nieuwe beleidskaders vast te stellen in de Kadernota.<br>Tot slot stellen wij voor om met het vaststellen van dit raadsvoorstel de moties 2412-09, 2412-10 en 2506-52A af te doen. |
| **Bijlagen** | 1. GEWIJZIGD Actieagenda financiële bestaanszekerheid 2026-2029<br>2. Eindverslag Participatie Actieagenda Financiële Bestaanszekerheid |

# Raadsbesluit

GEWIJZIGD Raadsvoorstel Actieagenda Financiële Bestaanszekerheid 2026-2029

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 2 december 2025

**Besluit**

1. De Actieagenda Financiële Bestaanszekerheid 2026 – 2029 vast te stellen en daarmee ook de acties in de programmalijnen:
   a. Bereik: het verbeteren van het bereik van onze regelingen.
   b. Bejegening: de manier van omgaan met onze inwoners, dit doen we vanuit de waarden die zij belangrijk vinden.
   c. Preventie: we werken (nog) harder aan het voorkomen van (geld)zorgen en problemen.
2. De kadernota ‘Meedoen met meerwaarde 2020-2024’ voort te zetten tot en met 2027;
3. Motie 2412-09 Waardekaart Sociaal Domein als afgedaan te beschouwen;
4. Motie 2412-10 Blijvende aandacht voor bejegening als afgedaan te beschouwen;
5. Motie 2506-52A Vertrouwen boven Wantrouwen als afgedaan te beschouwen;
6. Het Eindverslag Participatie Actieagenda Financiële Bestaanszekerheid 2026-2029 vast te stellen.
7. Incidenteel een bedrag van € 254.000 in 2026 en structureel vanaf 2027 een bedrag van € 72.000 toe te kennen voor de uitvoering van de Actieagenda Financiële Bestaanszekerheid.
8. De kosten onder punt 7 te dekken uit een verwacht voordeel op de uitgaven van de bijstand (BUIG).

Over de onderdelen 7 en 8 van dit besluit is geen referendum mogelijk te maken, omdat dit betrekking heeft op de begroting. Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over de overige onderdelen van dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 26 januari 2026

de griffier, de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM drs. M.J. Bezuijen

## Toelichting

### Probleemstelling en kader

Inleiding
Op 16 december heeft uw raad het raadsvoorstel 'Uitkomsten Onderzoek Besteedbaar Inkomen'[1] vastgesteld. Daarin heeft u het college opdracht gegeven te komen met een Actieagenda Financiële Bestaanszekerheid. Aanleiding hiervoor waren de uitkomsten van de minima-effectrapportage van het Nibud en de verhalenbundel van K2 waarin de verhalen van inwoners centraal staan. Daaruit kwamen drie belangrijke onderwerpen naar voren, die belangrijke aanknopingspunten geven voor het versterken van bestaanszekerheid van Zoetermeerders met geldzorgen en schulden:
- Het vergroten en verbeteren van het **bereik** van onze regelingen;
- Het verbeteren van de wijze waarop wij inwoners **bejegenen**;
- Het versterken van onze **preventieve** werkwijze.

Daarnaast heeft u het college de opdracht gegeven om ervaringskennis te benutten bij het opstellen van de Actieagenda. Vanuit het participatievoorstel zijn we aan de slag gegaan om samen met inwoners invulling te geven aan deze drie onderwerpen – niet door eerst beleid en regels te maken en daarna te kijken of ze werken, maar andersom. Met de ervaringen, verhalen en behoeften van inwoners als vertrekpunt stellen we de acties op. Ook de gesprekken met een aantal van onze maatschappelijke partners en ervaringsdeskundigen heeft bijgedragen aan de invulling van de Actieagenda.

*Onze start is de inwoner*
De Actieagenda is mede tot stand gekomen via een uitgebreid en waardevol participatietraject met inwoners en maatschappelijke partners. De opbrengst hiervan is in het Eindverslag Participatie Actieagenda Financiële Bestaanszekerheid (bijlage 2) samengevat en voorzien van een reactie van het college.

Een aantal belangrijke punten uit het eindverslag participatie zijn:
- Inwoners willen dat de gemeente hen actiever informeert over de hulp en regelingen waar ze gebruik van kunnen maken. Ook willen ze dat goed wordt uitgelegd wat de hulp inhoudt en welke stappen ze kunnen zetten.
- Inwoners vinden het belangrijk dat de gemeente kijkt naar iemands persoonlijke situatie. Wat kan iemand zelf, en wat is dan de beste oplossing? Zo kunnen we beter doen wat echt nodig is.
- Inwoners vragen dat er zonder oordeel naar hen wordt geluisterd, met aandacht voor de mens achter de situatie. Waar het kan, willen ze zelf de regie houden, met steun van de gemeente.

Beter aansluiten bij de leefwereld van inwoners is een doorlopend proces. Dat doen we samen met onze maatschappelijke partners en ervaringsdeskundige inwoners.

*Samenhang met bestaand beleid*
De Actieagenda staat niet op zichzelf, maar bouwt voort op de integrale kadernota Meedoen met Meerwaarde 2020-2024 waarin schulden, financieel rondkomen, meedoen en werk centraal staan. We stellen vast dat een groot deel van de kaders nog bij de huidige praktijk passen. Om die reden wordt voortzetting tot en met 2027 voorgesteld.

[1] Coalitieakkoord Zoetermeer 2022-2026 - om bestaanszekerheid te versterken, onderzoeken we of we inkomensondersteuning kunnen bieden op basis van besteedbaar inkomen.

*Een dynamisch document*
De Actieagenda laat zien welke ontwikkelingen al lopen en welke de komende vier jaar volgen. Het is een dynamisch document dat zich steeds aanpast aan wat we leren in de praktijk en aan landelijke ontwikkelingen. We zijn een lerende organisatie en blijven verbeteren.
Onze gezamenlijke visie is dat inwoners die financieel niet rondkomen weten waar ze terecht kunnen, zich gesteund voelen en op tijd passende hulp krijgen.

De drie programmalijnen met bijbehorende acties laten zien wat we nu doen en waar we nieuwe mogelijkheden zien. In de Actieagenda gaan we in op:

1. De gevolgen van financiële bestaansonzekerheid;
2. Visie en context;
3. Acties binnen de drie programmalijnen;
4. Kosten en de aanpak voor de monitoring en evaluatie van de Actieagenda.

In bijlage 1 van de Actieagenda staat een overzicht van alle acties met de bijbehorende planning.

*Resultaatgericht investeren*
De Actieagenda is geen koerswijziging, maar een verdieping van bestaand beleid. We investeren aan de voorkant, volgen de voortgang via monitoring en bouwen verder aan een sociaal en financieel gezonde stad. We sluiten daarbij aan bij het principe van resultaatgericht investeren. Dit houdt in dat middelen niet als kosten, maar als gerichte investeringen op een terrein worden gedaan om maatschappelijke effecten op een ander terrein te realiseren. Te denken valt aan het laten dalen van zorggebruik of het voorkomen van escalaties. Door geldzorgen kunnen inwoners te maken krijgen met lichamelijke en mentale gezondheidsklachten. Dit werkt door in allerlei verschillende levensgebieden. Voorbeelden waarin wij dit leidend principe momenteel toepassen zijn bij de inzet van de Doorbraakmethode, GelijkGezond en Preventie in de praktijk (PIP).

Deze werkwijze vormt ook de basis van de middelen voor de Actieagenda. Door vroegtijdig te investeren in preventie en ondersteuning, versterken we de financiële bestaanszekerheid van huishoudens en verminderen we uiteindelijk de druk op andere beleidsterreinen (zoals schuldhulpverlening, Jeugdwet en Wmo).

*Aangenomen moties gemeenteraad*
De uitkomsten van het onderzoek naar besteedbaar inkomen zijn in december 2024 in de raad besproken. De raad heeft toen twee moties aangenomen. In het voorjaar is de Perspectiefnota 2026 besproken in de raad. Ook hierbij is een motie aangenomen die raakt aan de Actieagenda. De drie moties zijn als volgt in de Actieagenda verwerkt:

**Motie 2412-09 Waardekaart Sociaal Domein**
We gaan de Waardenkaart voortaan als hulpmiddel gebruiken bij het ontwikkelen van nieuw beleid en het verbeteren van bestaand beleid binnen de Participatiewet. Dit doen wij door de Waardenkaart te koppelen aan de Leeragenda Participatiewet in balans, spoor 3. We houden daarbij rekening met de waarden die onze eigen inwoners hebben meegegeven. Zo versterken we samen de aandacht voor de menselijke maat in ons dagelijks werk.

**Motie 2412-10 Blijvende aandacht voor bejegening**
Naar aanleiding van deze motie gaan we starten met het meten van de tevredenheid bij inwoners die gebruik maken of hebben gemaakt van onze dienstverlening binnen de afdeling Inkomen & Zekerheid. Hierbij maken we gebruik van een 0-meting. Om de Actieagenda op te stellen is er een 0-meting uitgevoerd. Dit zijn de verhalen en ervaringen van onze inwoners (o.a. over bejegening), onze maatschappelijke partners en ervaringsdeskundigen, de minima-effectrapportage van het Nibud en een analyse van de cijfers over de huidige situatie in Zoetermeer. Ook de resultaten uit het eindverslag van het participatietraject in 2025 worden hiervoor gebruikt. Door met behulp van de 0-meting duidelijk ons startpunt te bepalen geven we

richting aan hoe inwoners bejegend willen worden en hoe wij onze dienstverlening kunnen verbeteren. Op deze manier vragen we blijvend aandacht voor de bejegening en houden we rekening met wat inwoners fijn vinden en wat juist niet. We onderzoeken daarom de mogelijkheid voor het oprichten van een klankbordgroep beleid en uitvoering waar inwoners, maar ook ervaringsdeskundigen en maatschappelijke partners onderdeel van uitmaken. Deze klankbordgroep is een brede vertegenwoordiging vanuit het sociaal domein. En wordt onze start bij nieuwe beleidsvoorstellen waarbij de bejegening van inwoners en de menselijke maat centraal staat. De vorm en frequentie van het tevredenheidsonderzoek bepalen we in overleg met de klankbordgroep. Ook zou de klankbordgroep een rol kunnen krijgen bij praktische zaken zoals het toetsen en herschrijven van inwonersbrieven.

Over de voortgang en resultaten hiervan wordt u geïnformeerd via de rapportage sociaal domein en daarnaast via de jaarlijkse rapportage over de voortgang van de Actieagenda en specifieke acties hierin.

**Motie 2506-52A Vertrouwen boven Wantrouwen**
Om meer in te zetten op ondersteuning en vertrouwen bij hoogwaardig handhaven bieden we onze medewerkers nieuwe trainingen aan voor gesprekstechnieken. We gaan daarbij uit van het vertrouwen in de inwoner, geven duidelijke uitleg en kijken naar de persoonlijke situatie. Alleen als het echt nodig is, nemen we strengere maatregelen.

Beoogd effect
De Actieagenda draagt bij aan het verbeteren van de financiële bestaanszekerheid van inwoners langs de drie programmalijnen:
- Het vergroten en verbeteren van het bereik van onze regelingen;
- Het verbeteren van de wijze waarop wij inwoners bejegenen;
- Het versterken van onze preventieve werkwijze.

**Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's**

1. De Actieagenda Financiële Bestaanszekerheid 2026 – 2029 vast te stellen en daarmee ook de acties in de programmalijnen:
   a. Bereik: het verbeteren van het bereik van onze regelingen.
   b. Bejegening: de manier van omgaan met onze inwoners, dit doen we vanuit de waarden die zij belangrijk vinden.
   c. Preventie: we werken (nog) harder aan het voorkomen van (geld)zorgen en problemen.
2. De kadernota 'Meedoen met meerwaarde 2020-2024' voort te zetten tot en met 2027;
3. Motie 2412-09 Waardekaart Sociaal Domein als afgedaan te beschouwen;
4. Motie 2412-10 Blijvende aandacht voor bejegening als afgedaan te beschouwen;
5. Motie 2506-52A Vertrouwen boven Wantrouwen als afgedaan te beschouwen;
6. Het Eindverslag Participatie Actieagenda Financiële Bestaanszekerheid 2026-2029 vast te stellen.
7. Incidenteel een bedrag van € 254.000 in 2026 en structureel vanaf 2027 een bedrag van € 72.000 toe te kennen voor de uitvoering van de Actieagenda Financiële Bestaanszekerheid.
8. De kosten onder punt 7 te dekken uit een verwacht voordeel op de uitgaven van de bijstand (BUIG).

Argumenten
*1.1 We willen inwoners die financiële onzekerheid ervaren beter ondersteunen, met directe acties die voortkomen uit wat inwoners en ervaringsdeskundigen ons vertellen*
Inwoners met financiële bestaansonzekerheid hebben behoefte aan rust, overzicht, begrip en tijd om hun situatie te stabiliseren en weer perspectief te ervaren. Bij de hulp en ondersteuning die de gemeente biedt moeten we kijken naar de persoonlijke situatie van de inwoner, inclusief de zorgen en lasten van het dagelijks leven.

*1.2 Inwoners hebben behoefte aan concrete acties die daadkracht en duidelijkheid laten zien*
Bestaand inzicht van ervaringsdeskundige inwoners en maatschappelijks partners willen we concreet vertalen in acties in plaats van eerst zelf nieuwe regelingen, initiatieven of beleid te ontwikkelen. We draaien het startpunt om door meer uit te gaan van wat er al bestaat en werkt om op deze manier invulling te geven aan wat inwoners belangrijk vinden.

*1.3 Participatie vraagt tijd, ruimte en in de praktijk samen leren en verantwoordelijkheid nemen*
Samen met onze inwoners en maatschappelijke partners blijven we leren en ontwikkelen. De ervaringen laten zien dat participatie niet alleen om input gaat, maar ook om relatie, vertrouwen en gedeelde verantwoordelijkheid. We willen investeren in continuïteit en opvolging en daarmee in duurzame betrokkenheid van inwoners en partners.

*1.4 Voor de Actieagenda zijn incidentele en structurele middelen nodig*
Door de Actieagenda zijn we genoodzaakt om opnieuw na te denken over ons (lopend) beleid en dienstverlening. Op onderdelen vraagt dit een investering van middelen voor acties waar er extra prioriteit op komt te liggen. De acties zijn te dekken uit bestaande middelen.

*2.1 Met de Actieagenda bouwen we voort op de kadernota Meedoen met meerwaarde 2020-2024*
Met de kadernota Meedoen met Meerwaarde heeft de raad in 2020 richtinggevende kaders vastgesteld voor een integrale beleidsvisie over 1) financieel rondkomen, 2) meedoen en het vinden van werk en 3) de aanpak van schulden, conform de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Een groot deel van de kaders passen nog bij de huidige praktijk.

De Actieagenda geeft prioriteit aan acties in de uitvoeringspraktijk en kan zo invulling krijgen binnen de bestaande kaders. Het college stelt de raad daarom voor om de bestaande kaders tot en met 2027 voort te zetten. Door de Kadernota met twee jaar te verlengen worden de eerste inzichten en resultaten van de Actieagenda gebruikt als input voor een nieuwe Kadernota. Hiermee wordt ook de nodige flexibiliteit geboden om sturing te geven aan nieuwe politieke prioriteiten. Gelijktijdig met een nieuwe Kadernota volgt een tussenevaluatie van de Actieagenda. Door de Kadernota in 2027 te vernieuwen blijven we ook voldoen aan de wettelijke verplichting conform de Wgs.

*2.2 Het vaststellen van een nieuwe kadernota is een bevoegdheid van de raad*
De Actieagenda heeft een jaarlijkse monitoringscyclus. Belangrijk is het principe van continu werkend leren (lerende organisatie). Het proces biedt de raad de mogelijkheid om in de tussenliggende tijd te reflecteren op de (beleids)werkelijkheid op dat moment. Gezamenlijk bepalen we welke koers dan past of waar bijsturing nodig is. Zo kan de raad de opgedane inzichten gebruiken om richting te geven aan een nieuw beleidskader.

*6.1 Met het vaststellen van het eindverslag wordt het participatieproces afgerond*
Het participatietraject is doorlopen en afgerond zoals dat is vastgesteld in het procesvoorstel participatie. De input uit het participatieproces is waar mogelijk vertaald naar acties in het verbeteren van bereik, bejegening en preventie. We willen goed blijven aansluiten bij de leefwereld van inwoners. Dit krijgt vorm via een doorlopend proces met de inzet van ervaringskennis en -deskundigheid.

<u>Kanttekeningen</u>
1.1 *De cultuuromslag die met de Actieagenda beoogd wordt, gaat niet alleen over hoe de uitvoering met inwoners omgaat, maar óók over hoe wij als organisatie beleid maken, sturen, samenwerken en voorspelbaar zijn*

De Actieagenda richt zich op het verbeteren van de uitvoering op het gebied van werk, inkomen en schuldhulpverlening. Hierin is het belangrijk dat eenvoud en de menselijke maat centraal staan. En dat we werken vanuit wat in inwoners belangrijk vinden, namelijk hun eigen waarden. Dit komt voort uit een cultuuromslag waar binnen de afdeling Inkomen en Zekerheid in 2025 mee is gestart. Deze cultuuromslag heeft niet alleen betrekking op de afdeling Inkomen en Zekerheid maar raakt ook andere beleidsterreinen in het sociaal domein. Daarom wordt vanuit de Actieagenda de verbinding gezocht met deze beleidsterreinen die ook raakvlakken hebben met financiële bestaanszekerheid en dienstverlening. Ook willen we gaan werken met een klankbordgroep beleid en uitvoering waar we met nieuwe beleidsvoorstellen altijd starten bij de inwoner.

*1.2 Zonder een goede basis binnen de uitvoering, eigenaarschap van management, directie en bestuur dreigt een kloof te ontstaan tussen ambities en wat de uitvoerende organisatie in de praktijk kan realiseren*
Om de Actieagenda goed uit te kunnen voeren is het belangrijk dat er eerst acties ingezet worden die de basis binnen onze dienstverlening op orde brengen. Dit vraagt om te investeren in vaste capaciteit en kennisbehoud, duidelijkheid van rolafbakening bij het eerste contact met de inwoner (balie, intake en inloop) en het ontlasten van de uitvoering door meer standaardisatie van processen en brieven. Om voortvarend te starten met de Actieagenda werken we in het eerste jaar met een projectleider om een aantal acties vanuit een stabiele basis op te bouwen. Daarna worden ze overgedragen aan de uitvoering. Dit is uitgewerkt in een uitgebreid intern implementatieplan. En dit sluit aan bij de cultuurverandering binnen de afdeling Inkomen en Zekerheid.

*1.3 Er wordt veel van de uitvoering verwacht: brede uitvraag, warme doorverwijzing, herschrijven van brieven, signalering en nazorg*
Dit komt bovenop een al hoge werkdruk in een organisatie die bovendien deels afhankelijk is van tijdelijke krachten. Zonder extra middelen of duidelijke keuzes is het risico groot dat de uitvoering overvraagd wordt. Zonder dat brede perspectief ontstaat het risico dat de verandering te eenzijdig bij de uitvoering wordt neergelegd.

*1.4 De inzet op de programmalijn bereik vanuit de Actieagenda kan voor een stijging zorgen van het budget voor inkomensondersteunende regelingen*
We willen zoveel mogelijk inwoners bereiken. Dit kan ertoe leiden dat meer mensen gebruikmaken van onze regelingen, wat financiële gevolgen kan hebben. Deze ontwikkeling wordt nauwgezet gemonitord. Dit ook in verband met de ontwikkeling rondom de brede stadspas. De raad wordt zo snel mogelijk geïnformeerd als de kosten zich anders ontwikkelen dan verwacht.

*2.1 De kadernota is opgesteld in een andere tijd, met andere maatschappelijke en economische omstandigheden*
De praktijk is weerbarstig en verandert voortdurend. De visie die de raad destijds op basis van leersessies heeft vastgesteld is nog steeds actueel: iedereen in Zoetermeer doet mee, autonomie voor de inwoner, meedoen wordt niet beperkt door inkomen en inwoners zijn schulden(zorg)vrij. Maar om de kaders van de huidige Kadernota in lijn te brengen met de huidige praktijk werken we toe naar een nieuwe versie. Door de Kadernota tijdelijk voort te zetten creëren we op dit moment een geldend beleidskader dat zorgt voor samenhang en politieke flexibiliteit. Vervolgens kan op basis van de eerste resultaten van de Actieagenda en de actuele ontwikkelingen in de praktijk een nieuw kader ontwikkeld worden.

*2.2 De wijze waarop de rijksoverheid in de komende jaren de inkomenspolitiek in Nederland vormgeeft, is doorslaggevend voor de mate waarin het ons lukt om bestaansonzekerheid terug te dringen*
De Actieagenda laat zien dat we als gemeente ambitieus zijn in het verbeteren van de financiële bestaanszekerheid van onze inwoners. Het is van belang om onze ambities te

vertalen naar een aantal kritische indicatoren die iets zeggen over onze inspanningen en resultaten. De ontwikkelingen in de cijfers van de Actieagenda wordt mede beïnvloed door landelijke maatregelen. Dit zijn externe factoren waar wij als gemeente geen invloed op hebben. De resultaten van de Actieagenda worden meegenomen in het monitoringsplan voor de drie programmalijnen.

**Financiën**
Voor de uitvoering van de Actieagenda Financiële Bestaanszekerheid worden de volgende uitgaven geraamd:

| 2026 | 2027 | 2028 | 2029 ev. |
|---|---|---|---|
| € 254.000 | € 72.000 | € 72.000 | € 72.000 |

De kosten zijn in 2026 hoger dan in de periode erna in verband met (incidentele) implementatiekosten en de tijdelijke inzet van een projectleider. Om voortvarend aan de slag te gaan zorgt deze tijdelijke projectleider voor het opzetten van een aantal acties.

De kosten worden gedekt vanuit een verwacht meerjarig voordeel op de BUIG[2].

Risico's m.b.t. dekking door middel van voordeel op de BUIG
Op dit moment wordt in de begroting uitgegaan van een positief saldo op de BUIG. Meerjarig is het BUIG-saldo als volgt verwerkt in programma 1:

**Buig-saldo verwerkt in begroting programma 1 (in € mln.)**

| 2025 | 2026 | 2027 | 2028 | 2029 |
|---|---|---|---|---|
| 0,7 | 1,2 | 1,7 | 2,2 | 2,2 |

Uw raad is op 6 november 2025 geïnformeerd over een verwacht voordeel op het bijstandsbudget van € 1,9 mln. in 2025 ten opzichte van de begroting in programma 1 (zaakid 2025-142934). Hiermee komt het geschatte voordeel op de BUIG voor 2025 uit op € 2,6 mln. Op basis van de voorlopige beschikking voor 2026 wordt verwacht dat ook het meerjarige saldo verbetert. Dit zal via het Eerste Tussenbericht 2026/Perspectiefnota 2027 in de begroting worden verwerkt.

Om hier alvast op vooruit te lopen wordt met dit raadsvoorstel al een voordeel genomen in programma 1. Dit voordeel wordt als dekking ingezet voor de uitvoering van de acties van de Actieagenda Financiële Bestaanszekerheid.

De precieze omvang van het meerjarige BUIG-saldo is per definitie onzeker. Een voordeel in een bepaald jaar biedt geen garantie voor een eventueel voordeel in het jaar daarop, of in de periode daarna. Zowel de kosten als de inkomsten kunnen in enig jaar (sterk) conjunctuurgevoelig zijn, met grote (tijdelijke) afwijkingen als gevolg. Ook kan de verdeelsystematiek in enig jaar door het Rijk worden gewijzigd. Met deze huidige werkwijze bestaat daarom het risico op een verschil tussen kosten en inkomsten van de bijstand (positief of negatief). Dit risico wordt daarna afgedekt via het begrotingssaldo (zie ook uitwerking motie 1411-25A). Dit betekent dat het college voor tegenvallers geen alternatieve dekkingsmaatregelen hoeft te formuleren. Anderzijds leiden budgettaire meevallers ook niet tot budgettaire ruimte voor het college.

[2] Gebundelde Uitkering Inkomensvoorzieningen aan Gemeenten. Dit betreft middelen welke de gemeente ontvangt van het Rijk op grond van artikel 69, eerste lid, van de Participatiewet (Pw). De gemeente ontvangt deze middelen voor de bekostiging van bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies (LKS). Wanneer de inkomsten hoger zijn dan de uitgaven spreekt men van een voordeel op de BUIG.

**Controleprotocol**
Niet van toepassing.

**Participatie en Communicatie**
Na besluitvorming door uw raad wordt een persbericht verspreid. Inhoudelijke communicatie over de Actieagenda en specifieke acties starten we na uw besluit. We maken daarbij gebruik van alle huidige gemeentelijke kanalen. Maatschappelijke organisaties worden geïnformeerd over de visie en betrokken bij de uitvoering hiervan. Naast de brede communicatie over de Actieagenda informeren we inwoners gericht per actie, zodat zij weten welke ondersteuning beschikbaar is. Dit is opgenomen in de Actieagenda.

**Duurzaamheid**
Niet van toepassing.

**Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten**
Niet van toepassing.

**Rapportage en evaluatie**
We gaan de uitvoering van de Actieagenda jaarlijks monitoren aan de hand van een stoplichtenmodel. Aan de hand hiervan wordt geïnventariseerd of onze doelen volgens plan verlopen, gehinderd zijn of (voorlopig) niet uitvoerbaar blijken. Zo kunnen we op tijd bijsturen als dat nodig is.

De raad wordt daarnaast halfjaarlijks op hoofdlijnen op de hoogte gesteld van de voortgang via de rapportage Sociaal Domein. In deze rapportage zullen we zoveel als mogelijk de effecten van de ingezette preventieve (en vroeg signalerende) werkwijze opnemen. We verkennen samen met de gemeentelijke data-analisten hoe we nog beter inzicht kunnen geven in de merkbare en mogelijk meetbare effecten van de preventieve werkwijze op de langere termijn.

<u>Planning</u>
Na besluitvorming van uw raad starten we met de nieuwe acties. De voortgangsrapportages verschijnen jaarlijks op:
- December 2026
- December 2027
- December 2028